

ערך — כיום

נסיעה באוטובוס לאקייס, ברחובות בלתי נראים

היה פשוט: עורכי הברוקר אומנם הסכימו לבסוף לפרסם תיקון-טעות — כולל שם החברה האמיתית — בתנאי שהתביעה תבורר, אולם בעוד שבמקרה כזה תובא ה"גירסה האמיתית בעתון אחד, הרי שהדיון המשפטי יזכה את ביסקול בפירסומה טובה הינם במירב עתוני הארץ.

משפט

לחם ועוגות

במשך שנים רבות היה זליג מרקוביץ (45), דמות מוכרת בין מבקשי הנידבות של תל-אביב, כשהגיע ארצה לפני עשרים ושש שנה, היה אדם בריא ושלם בגופו. אולם לפני כחמש-עשרה שנה לקה במחלת-דם ממארת ותרופאים נאלצו לקטוע את ידיו ורגליו.

זליג נאלץ לנטוש את עבודתו כקצב, קבע מושבו, בפנינת הרחובות רוטשילד-אלנבי. אולם יום אחד החליט כי עליו לדרוש מעיריית תל-אביב לשקמו. על עגלת הנכים שלו התגלגל עד ללישכת ראש העיר, דרש לניידות לו ביתן קטן למימכר עתה, גם, סיגוריות ומפעלה-פיס, באותו מקום בו נהג לקבץ נדבות.

שביתת-השבת. בקשתו של הנכה ה"אומלל נראתה מופרזת בעיני ראש העיר. מהנדסי העירייה טענו כי ביתן במקום ה"מבוקש פשוט איננו בתיכנון התעודה-לכנין ערים. ראש העיר הציע לו, לעומת זאת, תמיכה חדשה בסך של מאה לירות. זליג סירב. "אני רוצה לעבוד ולהרוויח", אמר. משלא זכה לקבל את מבוקשו, סוכב מרקוביץ את כסא הגלגלים שלו, הכריז על שביתת-שבת ליד בית העירייה, שגושה ימים ישב על כסאו, כששלוש מטבירי את מאבקו בשלוש מלים, "לחם, עבודה, לח" יות". ביום השלישי הוזמנה ה-שטרה ל"מקום, העלתה את הנכה לגנידת, האשימה אותו בהפרעת הסדר הציבורי.

בפני שופט השלום משה דואר, אליו הובא זליג, שטח את העירייה הפתחת-הקאה, בנימין שטרן, את כל הפרשה. למרות שעניינו של השופט היה בצד הפלילי בלבד, פנה לנאשם: "הרי הציעו לך מאה לירות לחיוד, זה מספיק בשביל הלחם אותו אתה דורש".

"לא!" התעקש זליג, "זה לא מספיק! אני צריך הרבה יותר".

השופט נד בראשו. "אם כך", השיב לו, "אני רואה שאתה לא רוצה לחם, אתה רוצה כסף בשביל עוגות!"

זליג מרקוביץ שתק לרגע, ואמר: "ואתה, שופט נכבה, אתה אינך אוהב עוגות?"

הווי

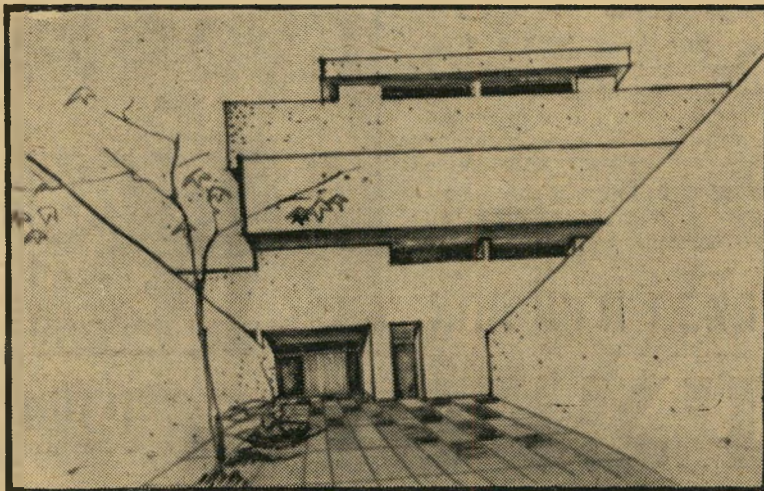
ניקוי יסודי: בתל-אביב, מסרה אשה את מכוניתה לחציצה, נוכחה לדעת ששובה כי יחד עם מנקה המכונות נעלמו גם שלושת מאות הלירות שהשאירה במושב האחורי... **עונש חינוכי:** בבאר-שבע, הטיל שופט שלום מקומי על בעל לקנות מתנה לאשתו, כעונש על כך שהיכה אותה מכוח נמרצות... **יסורי התקווה המובה:** בירושלים, נמצאה רימון פיאן, צרפתייה קתולית, על-ידי המישטרה, כשהיא מוטלת בשוחה שלצידי הכביש, הסבירה לשטרים כי היא השליכה עצמה לבור, מאחר והיא מאמינה כי "ביכולתו של אדם לזכות בחיי העולם הבא, אם הוא מתייסר בעולם הזה".

הטמונים בסבע. מבחינה זו — תהיה זו עיר שלא כרוב הערים האחרות בישראל.

תולדות גרשון אנטי-פרסומת

אחד היוזמים העיקריים של הצעת חוק לשון הרע היה שמעון פרס. אולם לאחיו, כך נסתבר השבוע, אין דעה כה תקיפה. הוא מוכן למחול למעליביו — בתנאי שהמחילה תהיה שקטה, ללא פירסומת.

כי בניגוד לאחיו, שזכה לתואר "שמעון פרסומת", שונא גרשון פרסומת. אפשר היה לכנותו בתואר "גרשון אנטי-פרסומת". **בעלים מתחלפים.** עוד לפני שנה בדיוק נידמה היה כי גרשון אינו מתנגד לפירסום — אלא רק לפירסום מסויים. אז פירסם העולם הזה, יחד עם עוד עתה-גים גילויים ששפכו אור על פרשת עיסקות מופקקות של חברת הבוננות מוביליה, שגרשון פרס עמד בראשה, עם משרד הבטחון (העולם הזה 1247). עורך-דינו של גרשון, סלומון חלף, מיהר או לשגר מב-רקים למערכות העתונים, היתרה בכל אחד מהם כי יתבע אותו על הוצאת דיבה. אולם גל האיומים הוליד תביעה אחת בודדת. היא הגושה נגד היומון על המש-

בית בערך של מחר

בילוי בקולנוע ובתיקפה על רמה דיזינגופית

השם הפופולארי ביותר. בואת נור כח כתבו הירושלמי הזריו של היומון הבוקר. כאשר ביקר באחד הבקרים במשרד הבריאות בירושלים, צדה עינו מכתב, שהיה מונח בארגו הדואר היוצא. הוא אימץ את עיניו, קרא את הכתוב במהופך. היה זה מכתב שנשלח על-ידי משרד-הבריאות לאחת מהחברות המיצרות מוון הרי-זיה. במכתב הוזכרה החברה, כי בכדיקה שנערכה לתוצרתה נמצא כי תכולת המוון הארוז לא התאימה למה שנדרש על ה"אריזה, ובאם יקרה הדבר שנית, יאחו מש-רד הבריאות באמצעים נגדה.

את הפרטים העיקריים זכר הכתב היטב. הוא שכה רק פרט קטן אחד: מי היא בדיוק החברה המוזהרת. השם שהתקשר עם תוכן המכתב באופן הטבעי ביותר, היה שמה של החברה שסימתה היא הפופולא-רית ביותר: ביסקול. הוא הוסיף את השם, שלח את הידיעה למערכת.

המכירות ירדו. למחרת צילצלו ה"טלפונים בביתו של צדוק לוי, בעל בית-החרושת ביסקול, ובמשרדו של סוכן הפיר-סום שלו, מיכאל פלשקט. לקוחות ותיקים ביקשו הסבר מדויק על הידיעה בדבר התראת משרד-הבריאות.

עוד באותו יום התקשר בעל בית-החרו-שת עם משרד הבריאות, גילה כי שם מפעלו השתרבב ליריעה על-ידי כתב בלתי-אחראי. אולם את הנזק כבר אי-אפשר היה למנוע. אלוה המכירות החל לרדת במידה ברורה, ואנשים התחילו להתייחס בחשדנות לתוצרת המפעל.

צדוק פנה לא עורך הבוקר, גבריאל ציפ-רוגי, וניש ממנו לפרסם הכחשה לידיעה, באותו מקום ובאותה צורה בה הופיעה ה"ידיעה הראשונה, תוך ציון שמה המפורש של החברה המוזהרת. תחת זאת הובעה אומנם התנצלות, אך היא הופיעה באחד ה"מדורים הנחבאים, בעמוד הפנימי של ה"עתון, בלי ציון שם החברה אליה נשלח המכתב באמת.

פירסומת חיים. תיקון-טעות יח לא השביע את צדוק. הוא פנה לעורך-דין, הגיש תביעת פיצויים על הוצאת שטרע נגד ה"בוקר של 30 אלף לירות. חשבונו

מר, על-ידי חברת מוביליה, שתי החברות הזרות המחזיקות במניותיה וגרשון פרס מנהלה.

בכתב-התביעה נאמר, כי הפירסום ש"נעשה על-ידי העתון גרם לחברה נזק בסך של 60,000 לירות. כתב התביעה לא כלל, כמובן, אף במלה אחת את הסיבה האמי-תית להגשתו: גלוי העתונים לתפרסם ה"נכחית, והנזק הפוליטי אותו היו עשויים לגרום לשמעון פרס, היה גדול עשרת מו-נים מהנזק המשוער לחברת מוביליה.

ביתניים נרשמה התביעה בתור לדיון והעניין ירד מכותרות העתונים. אלא ש"במשך החודשים האחרונים ארעו כמה שינו-יים בהנהלת בית-החרושת. שתי החברות מחזיקות המניות החלישו לסלק ידתן מ"מוביליה. הודיעו על נכונותם למכרה. גר-שון פרס אף הוא הסתלק מניהול חברתו שנומסרה לבעלותם של בעליהן חדשים.

משפט אקמולרי. לבעלים החדשים, אליהם הועברה גם רשימת המשפטים אותם מנהלת החברה, לא היה כל עניין להמשיך במשפט הדיבה, הודיעו על נכונותם לבטלו. "בתור בעלי בית-החרושת הנוכחיים, ב"י-טלנו את התביעה, שכללה גם את גרשון פרס כתובע", אמר השבוע עורך-הדין גבריאל מאירי, באכוחם של הבעלים החד-שים. "היה באפשרותו של פרס להמשיך לבדו בתביעה, או להגיש תביעה חדשה, אך מאחר שיעקר הפרשה היה באקטואליה ש"בה, אין להניח כי יעורר אותה מחדש.

מסיבה זו לא דרש פרס שום התנצלות והעתון לא חזר בו אף ממלה אחת מגילוי-יו, שכה העליבו את פרס הצעיר.

עמונות

ידיעה שגויה, הכחשה רזה

"אפשר לבלבל רק בניאדם — אבל לא את בני-המעיים...". אומר השיר המפורסם של אורי זוהר, העושה פארוויה מסיסמות הפירסומת למיניהן. לאחרונה התברר שיותר משיש למשפט זה משמעות פארוויה, הרי לפחות חצייה רחוב מאוד למציאות.

אזור ערד עשיר במיוחד בחומרי גלם. על כן מבוסס כל תכנון העיר על תעסוקה תעשייתית ללא רקע חקלאי.

שדה הגלם: כבר תהה מצויות בסביבות העיר 11 בארות מפיקות, בי-שלושה ריכוזים. זאת אמרת: הומרדלק לכל תעשייה עתידית, כבר מצוי במקום בשפע ובזול. צינור שהונח עד סרום מספק את מרבית צריכת המיפעל, חוץ את הדיק הנוזלי הרב שגיה דרוש מקודם. אולם צריכה זו אינה עולה על 5 אחוזים מתפוקת שרות הנפט.

שטח-הבנייה: במרחק 18 קילוי-מטרים מהעיר נתגלה מירבץ עשיר, העולה בטיבו ובהיקפו על מירבץ הפוספאטים באורון. לפי אומדן מקצועי, יכולים להתי-פרנס מכריית הפוספאטים 400 או 500 פוע-לים. הפוספאטים יכולים לשמש את ה"תעשייה הכימית בחיפה, או אפשר לייצאם דרך אילת או אשדוד. אפשר גם לנצלם כנרעיון לתעשיית יסוד בערד עצמה.

מירגלים בים הכולח: כביש קצר וגות של 24 קילומטרים יחבר בקרוב את ערד עם סדום. החומרים מובלים עתה ברובם למיפירץ חיפה; אם תוגדל התפוקה, אפשר להקים בערד מיפעלים פטרוכימיים לעיבודם. הייצוא דרך אשדוד יחסך דמי-הובלה יקרים.

חומרי בניין: אלה כוללים, בין השאר, מלט לבן, שיש צבעוני, חול לבנה וקבני סיליקט, חצץ, חלוקי צור.

מיפעל סריגה: יחאל פדרמן כבר הגיע לידי הסכם עם המשביר המרכזי, ל"הקמת מיפעל סריגה בערד. מושכים אותו התנאים המיוחדים: קרקע זולה, כותאדם שיוכשר על חשבון משרד העבודה, הקצבות מתקציב הפיתוח. לפי התוכנית, תתחיל הבניה בסתיו, לאחר שיוספוקו למקום מים, חשמל, כביש וגאז. תוכנית ההעסקה: 400 פועלות. הערכה זהירה של פונדק: לפחות 150.

נופש ומרגוע: קופת-חולים רוצה להקים בית-הבראה, שניצל גם את מעיינות הגפרית של עין בוקק. פדרמן כבר בחר את המקום והקמת בית-מיוון מפואר של 50-45 חדרים. יש לו משם נוף מלאה-הוד, המשקיף על ביקעת סדום ועל ים המלח. **מחשבים בים:** דבר אחד חסר כמעט לחלוטין בחבל ערד: מים. חבל זה, המש-תרע על 700 אקד דונם, הוא אחד הצחי-חים במדינה. כמות הגשמים היורדת שם, אפילו בשנה גשומה, היא אפסית. נערכו כבר קידווי נסיון, ורק אחד מהם הצליח. נגלו מים מתוקים — אבל בעומק של 425 מטרים.

בארץ נהוג לשאוב מים מעומק מקסי-מאלי של 300 מטר; יותר מזה, דרושים מכונני-שאבה גדולים, הצורכים יותר דלק וחשמל, ומייקרים את המים עד כי לא כדאי לשאוב אותם מן האדמה.

קיימות גם תוכניות לשפץ את בורות-השתייה של הבדואים, לאגור מייגשמים בשכבות תת-קרקעיות לנצל מקוץ מייגשם להשקאה, על פי השיטה הנבטית, לערוך קידוויים חדשים. אולם אפילו מנהל החבל פונדק אינו מרשה לעצמו לבסס על כל אלה תקות של ממש. ביחוד לא תקות לפיתוח חקלאי. "כל עוד אין לפחות 400 קוב לשעה", הצהיר, "אין מה לדבר על חקלאות כלשהי". התפוקה כיום: 100 קוב לשעה, בעומק שלא כדאי לשאוב ממנו.

חלד ריק במפה. אפשר עדיין לשאול אתה שאלה: האם זה כדאי? האם הקמת העיר ערד היא מעשה נרטיבלי? האם היא תקל על הכלכלה הלאומית או תכביד עליה?

השיב פונדק: "הבעיה איננה כלכלית סתורה. אין כאן רק שאלה של נרטיביות. במשרד הפנים תלויה מפה של פיזור ה"אוכלוסיה בארץ, כאשר תגיע האוכלוסיה לשלושה וחצי מיליון. כאן, בחבל ערד, יש שטח ריק לגמרי, מופקר מיישוב עברי — חלל ריק מבחינה בטחנית ויישובית". זוהי האידיאולוגיה שהדריכה את הקמת ההתיישבות בכל רחבי המדינה, את באר-שבע המונה כיום 50 אלף תושבים ואת דימונה (10 אלפים). באר-שבע מתפתחת עתה בכוח עצמה; דימונה מתבססת על מיפעלי הטקסטיל שלה ושוב אינה זקוקה לעובדי מיפעלי ים-המלח, שחיפשו בה מקום-מגורים קריר.

עכשיו בא תורה של ערד לסתום חלל במפה ההתיישבותית. מפיד בים המלח יוכל לנסוע לביתו בערד תוך חצי-שעה, לאכול צהריים ולנות. פועל יחזור אחרי הצהריים לאחרי הקריר של הרי ערד, כדי שיוכל לתזור למחרת לחום של סדום, הסביר פונדק. "אבל כל זה לא יהיה עדיין הכל; ערד תתבסס על מקורות פרנסה משלה; ערד